

JIJ HEBT STIJL! - SPELEN MET TAAL

Dat je een verhaal op meerdere manieren kunt vertellen, bewijst de Franse schrijver Raymond Queneau (1903-1976).

Doel

Kinderen leren dat ze kunnen variëren met woorden en zinslengte om een ander gevoel met een tekst op te roepen. Ze ontwikkelen meer zelfvertrouwen (ik kan een tekst manipuleren) en schrijfzin (het effect is verrassend).

Informatie vooraf

In 1947 publiceerde Queneau zijn *Exercices de Style* (Stijloefeningen). In dit boek wordt hetzelfde verhaaltje op 99 verschillende manieren verteld. Queneau laat zien dat je eenzelfde verhaal steeds vanuit een andere invalshoek kunt opschrijven. Bijvoorbeeld achterstevoren, in kreten, als ondervraging, als flaptekst, in wollige taal, in rapstijl, enz.

Het basisverhaal gaat over een man die in de tram stapt en iemand ziet die ruzie maakt met een andere passagier. Een voorbeeld uit het boek in de stijl 'kreten':

Hemeltjelijef! Twaalf uur! Tijd om de tram te pakken! Wat een drukte! Wat een drukte! Wat staan we op elkaar gepakt! Moet je zien! Die vent daar! Wat een postzegel! En die nek!

Mooi is dat je leert om hetzelfde op verschillende manieren op te schrijven. De lezer krijgt er steeds een ander gevoel bij, terwijl de inhoud hetzelfde blijft.

Natuurlijk zijn de stijlen in *Stijloefeningen* soms wat extreem. Maar het is leerzaam en leuk om de kracht van taal te ervaren.

Opdracht in stappen

- Geef de opdracht een korte scène te schrijven over die ochtend. Geef ze daarvoor houvast met de volgende zin: *Vanmorgen toen ik opstond, ...* De scène mag uit een paar zinnen bestaan en gewoon de werkelijkheid weergeven. Besteed hier niet meer dan vijf minuten aan.
- De kinderen schrijven de scène opnieuw, maar kiezen voor een andere stijl/sfeer, namelijk **gehaast**. Laat ze weer vijf minuten schrijven.
- Kies enkele kinderen uit die voorlezen en bespreek welke elementen de gehaaste sfeer oproepen. Zit dat in de woorden? In gedachtes? In de lengte van de zinnen (kort en staccato)? Schrijf voorbeelden op het bord.
- Tot slot schrijven de kinderen de scène nog een keer op. Ze kiezen hierbij uit verschillende stijlen: angstig/griezelig, vrolijk/lollig, twijfelend, slaperig/moe, boos. Daarna bespreken ze hun verhaal in tweetallen. Kan de ander de stijl/emotie/sfeer raden?